

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	E2023-F2026
Institution	Tønder Handelsgymnasium
Uddannelse	HHX
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Louise Sønnichsen & Fanny E. Nørgaard-Nielsen
Hold	1-3A

I må anvende disse hele ibøger på Systime:

- Larsen, Ole Schultz: *Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier.*
- Madsen, Lars Holst (2023): *Skriftlig eksamen i dansk – hhx.*
- Kjær-Hansen, Barbara m.fl. (2012): *Litteraturhistorien – på langs og på tværs.*
- Frederiksen, Line V. & Claus Petersen (2024): *Styr på skrivningen.*
- Cathrine Rygaard Rasch & Carina Dreier-Hansen: *Tekstanalyse i dansk – en mikrobåndbog.*
- Anne Haugaard Thomsen & Annette Düring Nielsen: *Guide til skriftlig dansk HHX, EUX.*

Og disse hjemmesider:

- <https://ordnet.dk/ods>
- <https://ordnet.dk/ddo>
- <https://sproget.dk/typiske-problemer/>

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

<u>Titel 1</u>	Grundforløb
<u>Titel 2</u>	Ældre litteraturhistorie: Middelalder, renaissance, barok, oplysningstid, romantikken
<u>Titel 3</u>	Skriftlighed, kommunikation, argumentation og retorik
<u>Titel 4</u>	Heksetema
<u>Titel 5</u>	Nyeste tid (litteraturhistorie) med fokus på autofiktion
<u>Titel 6</u>	Fokusperiode: Det moderne og det folkelige gennembrud
<u>Titel 7</u>	På tværs af medier
<u>Titel 8</u>	Sen litteraturhistorie: Modernisme og eksistentialisme

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Grundforløb
Indhold	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>Carlsen, Jo: ”Vi er blevet bedre til at lytte til, hvad der bliver sagt – også selv om ordene er jyske”, Jyllandsposten 2022 (artikel - PDF)</p> <p>DR: SKAM - sæson 1, episode 1 (1.10-3.24) https://www.dr.dk/drtv/se/skam_57456</p> <p>E-bog, Ind i sproget: Benny Andersen: ”Verdensborger i Danmark” (1988) https://indisprogethxx.systeme.dk/?id=79#c496</p> <p>E-bog, Ind i sproget: Merete Pryds Helle: Folkets Skønhed (2016) https://indisprogethxx.systeme.dk/?id=292#c1193</p> <p>E-bog, Ind i sproget: Pia Juul: ”§ 2. Låneord” https://indisprogethxx.systeme.dk/?id=79#c491</p> <p>E-bog, Ind i sproget: Søe, Synnøve: ”Bunkebryllup med kommunehospitalet” (2016): https://indisprogethxx.systeme.dk/?id=c1121</p> <p>Frederiksborg Amts Avis: ”Her er hunden, som Thor bed” (artikel, 2013) PDF</p> <p>Henriksen, Lars (2017): <i>Charlotte sagde op og holdt et fjumreår med sin søn: Jeg har skabt det liv, jeg drømte om. I: Kristeligt Dagblad</i> (artikel, læst 2022) https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sjael/nogle-gange-maa-man-stoppe-op-komme-videre</p> <p>Klærke, Karen m.fl. (2022): ”Rusland bekræfter at stå bag angreb på ukrainsk togstation” (artikel, DR nyheder) https://www.dr.dk/nyheder/udland/rusland-bekraefter-staa-bag-angreb-paa-ukrainsk-togstation</p> <p>Lindtoft, Christian Bæk (2020): ”Mystiske frø, som ingen har bestilt, dukker op hos overraskede modtagere verden over” (artikel, Jyllands-Posten). https://jyllands-posten.dk/international/ECE12316742/mystiske-froe-som-ingen-har-bestilt-dukker-op-hos-overraskede-modtagere-verden-over/</p> <p>Nephew: Movieklip (musikvideo) - https://www.youtube.com/watch?v=DqjfZICeM8M</p> <p>”Omve’n hjemme” (teaterforestilling af Æ Teater i samarbejde med Teatret Møllen)</p> <p>TV2, reklamefilm: ”Alt det vi deler” https://www.youtube.com/watch?v=B3_52CULpJg</p>

Welden, Sidsel (2017): *Psykiatrien skal give flere kram og mere omsorg*. I: Information (kronik, læst 2022) - https://www.information.dk/debat/2017/10/psykiatrien-give-flere-kram-mere-omsorg?lst_tag

Baggrunds- og teoritekster

Asklund, Kasper & Kjær-Hansen, Barbara (2015): *Analyse af sprog og kultur*: En arbejdsbog til kultur- og sprogområdet i SO1 på hhx. (1. udg. 1 oplag). Aarhus C: Systime a/s (s. 106-109)

Billedanalyse: <https://analysesiden.dk/billedanalyse/>

Buch, Jesper m.fl.: *Informatik*. Systime (E-bog): <https://informatik.systime.dk/?id=982>

- Kap. 2: Gallups Kompas og Minerva-modellen

Børsting, Janne V. & Dunø, Tina: *Til tasterne*, København 2016 (PDF)

Hansen, Allan Uhre & Brusgaard, Mette: *Jeg er sprog*. Systime (E-bog)

- Kapitel 6: Metaforik - <https://jegersprog.systime.dk/?id=167>

Ind i dansk:

- Kildetyper: <https://indidansk.dk/kildetyper>
- Kommodemodellen: <https://indidansk.dk/kommodemodel>

Kommunikation/IT, ibog: "Billedkomposition": <https://kommitc.systime.dk/index.php?id=277&L=0>

Krogh, Sara m.fl.: *Guide til skriftlig dansk HHX*. Systime (E-bog): <https://guidetilskriftligdanskhhx.systime.dk/?id=129>

Langdahl, Berit Riis m.fl.: *Krydsfelt*. Systime (E-bog)

- Kapitel: Medier - <https://krydsfelt.systime.dk/?id=295>
- Kapitel: Sprog og sproghistorie; Engelsk i dansk <https://krydsfelt.systime.dk/?id=233>

Larsen, Ole Schultz: *Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier* (E-Bog), Systime: <https://hbdansk.systime.dk/?id=149>

- Kap. 5.6: "Reklamer", Laswells kommunikationsmodel, AIDA
- Kap. 5.1: "Avisjournalistik", avistyper, nyhedskriterier, layout osv.

Lassen, Birgitte Bjerre & Grete Ravn Nielsen: *Ind i sproget bhx*. Systime (E-bog):

- Kap. 4. Semantik
- Kap. 5: pragmatik
- Kap. 6: sproghistorie

Nielsen, Anette Hauge m.fl.: *Dansk på ny (Læreplan 2017)*, Systime:
<https://danskpaany.systime.dk/?id=282>

- ”Retorik og argumentation: ”De tre appelformer”

Olsen, Mimi m.fl.: *Dansk i tiden*. Systime (E-bog):

- Kapitel: ”Genrer: Avisens genrer” <https://danskituden.systime.dk/?id=324>

Omve’n hjemve – Æ boch mæ æ sang (Æ Teater, PDF, 2023).

Poulsen, Henrik: *News – grundbog i journalistik*, Gyldendal 2015 (s. 10-18, 194-197 (191-195)).

Paldam, Conni m.fl.: *iDansk*. Systime (E-bog):

<https://idansk.systime.dk/?id=182#c1750>

- Kapitel: ”Ekstern kommunikation”- Reklame
- Kapitel: ”Massekommunikation” – Avisen; At analysere en artikel

Links:

Billedsprog: <https://www.gymdansk.dk/billedsprog---troper.html>

Billedsprog: <https://dansksiderne.dk/index.php?id=3088>

”De tre læseteknikker med eksempel Renæssance” (YouTube-video):

<https://www.youtube.com/watch?v=ILPzWb4mU8g>

Dialekt, Københavns universitet: <http://dialekt.ku.dk/>

- Sproghistorie, dialekter, sociolekter, kronolekter, etnolekter, dialektkort, sprogholdninger

Dialektskolen: <https://www.facebook.com/watch/?v=1282719785096209>

Dialekttest DR: <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/er-du-rigtig-knoew-test-hvor-god-du-er-til-dialekter>

Dialekttest Samvirke: <https://samvirke.dk/artikler/den-store-dialekt-quiz-oehh-hwa-saejer-do>

E-mail åbninger: <https://da.bab.la/fraser/handel/email/dansk-engelsk>

”Husk det du læser” (YouTube-video): <https://www.youtube.com/watch?v=1-NXeMrzvwg>

”Kampen om sproget” (YouTube-video):

<https://www.youtube.com/watch?v=xe3OpIDLaxI>

Læsestrategier: <https://guidetilskriftligdanskhhx.systime.dk/?id=139#c313>

	<p>Læseteknikker (YouTube-video): https://www.youtube.com/watch?v=ILPzWb4mU8g</p> <p>Navnebetydning: http://www.navnebetydning.dk/</p> <p>Om forskellen på privat og professionelt sprog: https://da.bab.la/fraser/</p> <p>Omve'n hjemve, teaterforestilling: https://www.teatretmoellen.dk/forestillinger/omven-hjemve/</p> <p>Ordnet: http://ordnet.dk/ddo</p> <p>Samvirke: "Sådan bliver du bedre til at huske, hvad du skriver" (artikel, 2014) https://samvirke.dk/artikler/saadan-bliver-du-bedre-til-at-huske-hvad-du-laeser (læst 2023)</p>
Omfang	34 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> – udtrykke sig mundtligt og skriftligt hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt, nuanceret og argumenterende – anvende forskellige mundtlige og skriftlige genrer, herunder oplæsning, referat, redegørelse, karakteristik, diskussion og debatoplæg – analysere trykte og elektroniske medietekster og vurdere disse som led i en kommunikationssituation, såvel mundtligt som skriftligt – navigere i store tekstmængder og analytisk fokuseret kunne udvælge og dokumentere.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde/pararbejde/gruppearbejde.

[Retur til forside](#)

Titel 2	Ældre litteraturhistorie: Middelalder, renæssance, barok, oplysningstid, romantikken
Indhold	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>Andersen, Hans Christian: ”Klods Hans”, 1855.</p> <p>Bailey, David: ”Vanitas” (maleri 1651)</p> <p>Baltasar van Ast: ”Basket of Fruits” (maleri, 1632)</p> <p>Blicher, Steen Steensen: ”Brudstykker af en landsbydegns dagbog”, 1824. (HOVEDVÆRK)</p> <p>”Germand Gladensvend” (Folkevisen)</p> <p>Grundtvig, N. F. S.: ”<i>Langt højere bjerge</i>”, 1820</p> <p>”Hr. Torbens Datter og Hendes Faderbane” (Folkevisen)</p> <p>”Jesper og prinsessen” (Folkeeventyr)</p> <p>Kingo, Thomas: ”<i>Hver har sin skæbne</i>” (salme, 1681)</p> <p>Ludvig Holberg: ”Erasmus Montanus”, 1722 (HOVEDVÆRK)</p> <p>Norges nationalsang: ”<i>Ja, vi elsker dette landet</i>” - https://www.youtube.com/watch?v=Qr3HJIp9cvY</p> <p>Oehlenschläger, Adam: ”<i>Guldhornene</i>”, 1802</p> <p>Rørbye, Martinus: ”<i>Kirurgen Chr. Fenger med hustru og datter</i>”, maleri 1829</p> <p>Staffeldt: ”<i>Indvielsen</i>”, 1804</p> <p>Svenska Nationalsången: ”<i>Du gamla, du fria</i>”, 1844 (YouTube): https://www.youtube.com/watch?v=eaIUE4u4JWc</p> <p>Peter Faber: ”<i>Sikken voldsom trængsel og alarm</i>”, 1848</p> <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>Kjær-Hansen, Barbara m.fl.: ”<i>Litteraturhistorien – på langs og på tværs</i>”, Systime 2012 (E-bog).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitel 1-5 • Kapitel 12: Drama https://litthist.systime.dk/?id=131

	<p>Larsen, Ole Schultz: <i>Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier</i> (E-Bog), Systime. https://hbdansk.systime.dk/?id=241</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitel 3.7: ”Litterære metoder” <p>Lassen, Birgitte Bjerre & Grete Ravn Nielsen: <i>Ind i sproget bhx</i> (E-bog), Systime: https://indisprogethbx.systime.dk/?id=80</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 4: Semantik; Allegori <p>Lütken, Gerd von Buchwald: <i>Litteraturens huse</i> (E-bog), Systime. https://litteraturenshuse.systime.dk/?id=2468#c9129</p> <ul style="list-style-type: none"> • Freuds psykoanalytiske metode <p>Lütken, Gerd & Johannes Fibiger: <i>Litteraturens veje</i>, Systime (E-bog): https://litteraturensveje.systime.dk/?id=765</p> <ul style="list-style-type: none"> • At analysere litteratur: ”En strukturalistisk læsning” • Kap. 2: Middelalderen <p>Nielsen, Anette H. et al. (2017): <i>Dansk på ny</i>, Systime (E-bog):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitel: Genrer → drama https://danskpaany.systime.dk/?id=147 <p>Sørensen, Mimi & Rangvid, Mads: <i>Brug Litteraturhistorien</i> (E-Bog):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitel: ”Middelalderen: slægt, ære og hævn”: https://bl.systime.dk/?id=135 <p>Links:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om reformationen: https://www.youtube.com/watch?v=sjIR_67u2Hc • Sorten Muld: ”Bonden og elverpigen”: https://www.youtube.com/watch?v=VVVvWS1Cszw • Filmuddrag: ”Marie Antoinette” 2006 (5 minutter) • Rather homemade productions: ”Ophøringstiden – hvad fanden skete der lige der”: https://www.youtube.com/watch?v=BeNuTibYyLw • ”5 ting du skal vide om Ludvig Holberg”: https://www.youtube.com/watch?v=L38oioiiRbc • ”Guldbornene” – oplæst af Poul Reumert: https://www.youtube.com/watch?v=2mkWrzSD1nM • <i>Pocahontas</i> – Disney (uddrag) • Solsort: ”Danmark, mit fædreland” (sang på Spotify) • Pia Raug: ”Langt højere bjerge”, 1993 (sang på Spotify) • Troels Nørager: ”Lidt om Grundtvig”, Vidnesbyrd.dk 2012: https://www.youtube.com/watch?v=axaCDUQgVOI • ”Romantikken – hvad skete der lige der”, Rather Homemade Productions, Clio online 2014: https://www.youtube.com/watch?v=bMeBVNkgBmM
Omfang	58 lektioner á 45 minutter

<p>Særlige fokuspunkter</p>	<ul style="list-style-type: none"> – udtrykke sig mundtligt og skriftligt hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt, nuanceret og argumenterende – anvende forskellige mundtlige og skriftlige genrer, herunder oplæsning, referat, redegørelse, karakteristik og diskussion – selvstændigt udføre metodisk og relevant analyse og fortolkning af forskellige litterære tekster, såvel mundtligt som skriftligt – perspektivere og vurdere tekster ud fra viden om historiske, kulturelle, samfundsmæssige, æstetiske og psykologiske sammenhænge – karakterisere litterære hovedværker fra epoker med betydning for udviklingen af nutidens tankegang – demonstrere kendskab til danske og internationale strømninger inden for litteratur og medier og samspillet med kultur og samfund – navigere i store tekstmængder og analytisk fokuseret kunne udvælge og dokumentere. – mangfoldige litterære genrer, herunder folkeviser – billeder og filmklip – oversatte og nordiske tekster – tekster med betydning for dansk, nordisk eller europæisk kultur og tankegang – litteraturvidenskabelige begreber, redskaber og metoder.
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde/pararbejde/gruppearbejde/</p>

[Retur til forside](#)

Titel 3	Skriftlighed, kommunikation, argumentation og retorik
Indhold	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>Fonager, Olav (2022): ”FOMO, piece og bratwurst: 252 nye ord er kommet i ordbogen” (artikel i TV-midtvest, læst 2022) https://www.tvmidtvest.dk/midt-og-vestjylland/fomo-piece-og-bratwurst-252-nye-ord-er-kommet-i-ordbogen</p> <p>”Mor, mor og børn”, udgivet af Kristeligt Dagblad: https://www.etik.dk/kunstig-befrugtning/mor-mor-og-b%C3%B8rn</p> <p>Palle, Frederik (2022): ”Flere engelske udtryk lander i dag i Den Danske Ordbog” (seneste nyt, artikel DR, læst 2022) https://www.dr.dk/nyheder/seneste/flere-engelske-udtryk-lander-i-dag-i-den-danske-ordbog</p> <p>Splidsboel, Tina (2018): ”Fri mig for Disneys hvide skønhedsideal” (Politiken, debatindlæg) - https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art6616909/%C2%BBJeg-synes-efterh%C3%A5nden-at-jeg-er-n%C3%B8dt-til-at-fort%C3%A6lle-hende-at-hun-er-smuk%C2%AB</p> <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>Argumentation: lærerudarbejdet materiale (opgaver + PP)</p> <p>Frederiksen, Line V. & Claus Petersen (2024): <i>Styr på skrivningen</i>, Systime (E-bog): https://styrpaaskrivningen.systime.dk/?id=1</p> <p>Græsborg, Anne Bornerup og Møller, Mette (2014): <i>Diskursanalyse i dansk</i>, (s. 8-26) (1. udg., 1. oplag). Frederiksberg C: Dansk lærerforeningens Forlag og Systime</p> <p>Johnsen, Marianne & Bodil-Marie Gade: <i>Grundbog i retorik</i>. Systime. (E-bog): https://grundbogiretorik.systime.dk/?id=210</p> <p>- Kap. 5: Argumentation”</p> <p>Krogh, Sara m.fl.: <i>Guide til skriftlig dansk HHX</i>. Systime (E-bog): https://guidetilskriftligdanskhhx.systime.dk/?id=129</p> <p>Larsen, Ole Schultz: <i>Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier</i> (E-Bog), Systime: https://hbdansk.systime.dk/?id=149</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 4.9: ”Retorik”, Ciceros’ pentagram • Kap. 4.8: ”Stil og tone” • Kap. 4.10: ”Argumentation” • Kap. 4.11: ”Diskursanalyse • Kap. 5.6: ”Reklamer”, Lasswells kommunikationsmodel • Kap.: Analysevejledninger

	<p>Lassen, Birgitte Bjerre & Grete Ravn Nielsen: <i>Ind i sproget hhx</i> (E-bog), Systime: https://indisprogethhx.systime.dk/?id=80</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap. 5.1.: Kommunikationsmodel: Ciceros' pentagram • Kap. 7: Stilistiske figurer <p>Lütken, Gerd von Buchwald (2010): <i>Litteraturens huse</i>, Systime (E-bog, Systime A/S). - Litterære analysemetoder - https://litteraturenshuse.systime.dk/?id=2466</p> <p>Lütken, Gerd & Johannes Fibiger: <i>Litteraturens veje</i>, Systime, 2010 (E-bog, Systime): - At analysere litteratur: https://litteraturensveje.systime.dk/?id=751</p> <p>Lærerudarbejdet materiale (retoriske virkemidler, Toulmins argumentationsmodel, retoriske/stilistiske virkemidler, skriftlighedsforløb, elevopgaver mm.)</p> <p>Nielsen, Anette Hauge m.fl.: <i>Dansk på ny (Læreplan 2017)</i>, Systime: https://danskpaany.systime.dk/?id=282</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Retorik og argumentation: De tre appelformer” <p>Olsen, Mimi m.fl.: <i>Dansk i tiden. Grundbog</i>, Systime, 2020 (E-bog)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kap.: ”Genrer - Avisens genrer”: https://danskitiden.systime.dk/?id=324 • Kap.: ”Begreber – Argumentation”: https://danskitiden.systime.dk/?id=288 <p>Links:</p> <p>Argumenttyper (YouTube-video): https://www.youtube.com/watch?v=B-EI22WMr_Q&t=8s</p> <p>Billedsprog – troper: https://www.gymdansk.dk/billedsprog---troper.html</p> <p>Faircloughs kritiske diskursanalyse: https://forklarmiglige.dk/fairclough-kritisk-diskursanalyse</p> <p>Høj/lav stil: https://www.gymdansk.dk/sprogligstilistik-analyse.html</p> <p>Retoriske virkemidler (YouTube-video): https://www.youtube.com/watch?v=Vlgpe6h6jNc</p>
Omfang	26 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Eleverne har lært at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt

	<ul style="list-style-type: none"> – demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion – demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge – anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere – analysere og vurdere ikke-fiktive tekster – perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge – demonstrere kendskab til tendenser i samtidens medier, herunder samspil med internationale strømninger – demonstrere kendskab til digitale mediers indhold og funktion samt indsigt i tilhørende etiske problemstillinger – demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/skriftligt arbejde / pararbejde / gruppearbejde / skriveværksted /individuel arbejde/dybdelæsning /arbejdsspørgsmål

[Retur til forside](#)

Titel 4	Heksetema
Indhold	<p>Tekster til genstand for analyse og opgaver</p> <p>H. C. Andersen: <i>Fyrtøjet</i> (uddrag, 1835) og <i>Tommelise</i> (uddrag, 1835)</p> <p>Brd. Grimm: <i>Hans og Grethe</i> (1812) og <i>Snevide</i> (1812)</p> <p>Olga Ravn: <i>Voksbarnt</i> (2023, uddrag, 21 sider)</p> <p>Hans Kirk: <i>Den kloge mand i ”Skyggespil”</i> (1953)</p> <p>Ulla Ryum: <i>Uglekvinden</i> (1997)</p> <p>Fransisco de Goya: <i>Heksesabbat</i> (maleri 1798) og <i>Heksesabbat</i> (maleri 1821)</p> <p>Baggrunds- og teoritekster:</p> <p>https://www.information.dk/moti/2017/06/nutidens-hekse-pagt-naturen</p> <p>https://www.dr.dk/historie/danmarkshistorien/stella-er-heks-og-mere-moderne-end-nogensinde-foer</p> <p>https://www.dr.dk/nyheder/webfeature/heksen</p>
Omfang	6 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	Hekse fra renæssancen til i dag – tema for årets DHO.
Væsentligste arbejdsformer	Læreroplæg, gruppearbejde, pararbejde, aflevering.

Retur til forside	Nyeste tid med fokus på autofiktion
Titel 5	

Indhold	<p><u>Tekster til genstand for analyse og opgaver</u></p> <p>Helle Helle: ”Rester” (novelle, 1996)</p> <p>Jepsen, Erling: ”<i>Kunsten at græde i kor</i>”, roman, Borgen 2002 (HOVEDVÆRK) + Filmatisering af Peter Schönau Fog med manuskript af Bo hr. Hansen, 2007</p> <p>Kortfilm: ”Sværvægter” af Jesper Quistgaard og Nicklas Clark, 2014</p> <p>Podcast ”Genstart”, afsnit 22. okt. 2024, ”Fiktion eller Fejø”, 29 minutter: https://www.dr.dk/lyd/special-radio/genstart/genstart-2024/fiktion-eller-fejoe-11802450432</p> <p>”Klovn” (uddrag): https://www.youtube.com/watch?v=x8jBdfb5Ip0</p> <p>Rahim, Tobias: ”<i>Drømmene maler virkeligheden</i>”, udvalgte digte, 2022.</p> <p>Soundvenue: ”<i>Komiker Hasan Minaj fordrejede sandheden</i>”, oktober 2023: https://soundvenue.com/film/2023/10/komiker-hasan-minaj-fordrejede-sandheden-i-sin-standup-nu-ligger-hans-karriere-i-ruiner-539490</p> <p>Hugo Helmig: ”Please don’t lie”, 2017 (sang Spotify)</p> <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>Asklund, Kasper (2014): <i>Kultur på arbejde</i>, Systime (E-bog)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapitel 1.3: Kulturel identitet i senmoderne samfund, Anthony Giddens: Social konstruktion af identitet https://culture.systime.dk/?id=273 <p>Barbara Kjær-Hansen m.fl.: ”<i>Litteraturhistorien – på langs og på tværs</i>”, Systime 2014.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapitel 8: 2000-2020: Eksperimenterende realisme https://litthist.systime.dk/?id=127 - Kap. 10: Novelle - Kap. 11: Lyrik https://litthist.systime.dk/?id=119 <p>Christensen, Claus og Jensen, Peter: ”<i>Livsværk – det selvbiografiske i ny dansk litteratur</i>”, Dansk lærerforenings forlag 2008, s. 15-21 + s. 98 + s. 101-104.</p> <p>Larsen, Ole Schultz: ”Håndbog til dansk – litteratur, sprog, medier”. Systime ibog 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kap. 3.1 om personkarakteristikker - Kap. 4.12 om transaktionsanalyse - Kap. 2: Litterær analyse af digte <p>Lassen, Birgitte Bjerre & Grete Ravn Nielsen: <i>Ind i sproget hhx</i>. Systime (E-bog):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kap. 5: pragmatik – transaktionsanalyse <p>Lærerudarbejdet materiale + PP til lyrik- og novelleanalyse samt filmiske virkemidler</p>
----------------	---

	<p>Rangvid, Mads og Sørensen, Mimi: ”<i>Perspektiver i dansk – grundbog</i>”, Daneklærerforeningens forlag 2018, s. 36-56.</p> <p>Rangvid, Mads og Sørensen, Mimi: Brug litteraturhistorien, Daneklærerforeningens Forlag / Systime A/S 2014. Afsnittet ”<i>Flydende identiteter</i>”: https://bl.systime.dk/?id=340</p>
Omfang	36 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Eleverne har lært at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt – demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder anvende grammatisk terminologi – demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge – anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere – analysere og fortolke fiktive tekster – perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge – demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger –demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning / virtuelle og kreative arbejdsformer/ gruppearbejde / individuelt og pararbejde / skriftligt arbejde.

Retur til forside Titel 6	Det moderne gennembrud og det folkelige gennembrud
--	--

Indhold	<p><u>Tekster til genstand for analyse og opgaver</u></p> <p>Bang, Herman: "Pernille" (1880)</p> <p>Bille August: "Lykke-Per" filmatisering, 2018 (mitcfu) (HOVEDVÆRK) https://mitcfu.dk/film/?faust=CFUFILM1111020</p> <p>Holst, Per - Filmproduktion, Svensk Filmindustri, 1987: "Pelle Erobreren" (Nordisk Film, 2017): https://mitcfu.dk/materialeinfo.aspx?idnr=CFUFILM1070717&cfuid=5</p> <p>Højholt, Per: "Naturen er snotdum" (essay)</p> <p>Ibsen, Henrik: "Et dukkehjem" i "Henrik Ibsens samlede værker", Gyldendalske Boghandels Forlag (1879) (HOVEDVÆRK)</p> <p>Larsen, Jonatan R. (2024): "Trend, hvor unge kvinder siger op og lader deres mænd forsørge dem, er gået viralt i Sverige" (DR kultur): https://www.dr.dk/nyheder/kultur/trenden-hvor-unge-kvinder-siger-op-og-lader-deres-maend-forsorger-dem-er-gaaet-viralt</p> <p><u>Malerier:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Berthe Morisot: Summer's Day, 1879 - Berthe Morisot: The lesson in the garden, 1886 - Claude Monet: San Giorgio Maggiore at Dusk, 1908-1912 - Claude Monet: Woman with a Parasol - Madame Monet and Her son, 1875 - Edgar Degas: The Dance Lesson, 1879 - Pierre-auguste Renoir: Les Grands Boulevards, 1875 <p>Nexø, Martin A. (1906-1910): "Pelle Erobreren" (uddrag af første bog: "Barndom")</p> <p>Pontoppidan, Henrik: "Ørneflugt", 1894</p> <p>Pontoppidan, Henrik: "Lykke-Per" 1898-1904, romanuddrag</p> <p><u>Baggrunds- og teoritekster</u></p> <p>Bødtcher-Hansen, Maja & Mose, Susan (2019): <i>Det moderne gennembrud #MeToo</i>, Systeme (2023) (E-bog)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sædelighedsfejden https://detmodernegennembrud.systeme.dk/?id=141 <p>Brandes, Georg: <i>Hovedstrømninger i det nittende århundredes Litteratur</i> - Uddrag af indledningen, 1871: http://adl.dk/adl_pub/pg/cv/ShowPgImg.xsql?p_udg_id=12&p_sidenr=1&hist=H&nnoc=adl_pub</p> <p>Kjær-Hansen, Barbara m.fl.: "Litteraturhistorien – på langs og på tværs", Systeme 2014 (E-bog).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kap. 6: 1870-1890: Det moderne gennembrud (https://litthist.systeme.dk/?id=125) - Kap. 10: Novelle - Kap. 12: Drama https://litthist.systeme.dk/?id=206#c798 <p>Larsen, Ole Schultz: <i>Håndbog til dansk - litteratur, sprog og medier</i>, Systeme 2023 (E-Bog),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapitel 4.12: "Kommunikationsanalyse" (Transaktionsanalyse) https://hbdansk.systeme.dk/?id=210#c652
----------------	---

- Filmiske virkemidler <https://hbdansk.systime.dk/?id=222>
- Kapitel 7: "Det moderne Gennembrud" – Johannes V. Jensen
<https://hbdansklitteraturhistorie.systime.dk/?id=202>
- Analysevejledninger:
 - 2. Litterær analyse af digte <https://hbdansk.systime.dk/?id=195>

Litterære metoder i dansk og novelleanalyse: lærerudarbejdet materiale (PP)

Filmiske virkemidler – lærerudarbejdet PP

Filmcentralen: 2. Filmiske virkemidler -

<https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmiske-virkemidler>

Kortfilmsanalyse – analysesiden: <https://analysesiden.dk/kortfilmsanalyse/>

Lütken, Gerd & Johannes Fibiger: *Litteraturens veje*, Systime (E-bog):

<https://litteraturensveje.systime.dk/?id=528>

- Kap. 8: Det moderne gennembrud <https://litteraturensveje.systime.dk/?id=614>

Lütken, Gerd von Buchwald (2010): *Litteraturens huse*, Systime (E-bog, Systime A/S).

- Litterære analysemetoder - <https://litteraturenhuse.systime.dk/?id=2466>

Madsen, Lars Holst (2020): *Skriftlig eksamen i dansk – bhx*, Systime 2023 (E-bog)

- Essay - <https://skriftligeksamenidanskhx.systime.dk/?id=134>

Olsen, Mimi m.fl. (2020): *Dansk i tiden. Grundbog*, Systime 2023 (E-bog)

- Transaktionsanalyse <https://danskitiden.systime.dk/?id=172>
- Kapitel: Filmiske virkemidler - <https://danskitiden.systime.dk/?id=157>

Sørensen, Mimi & Rangvid, Mads: *Brug Litteraturhistorien* (E-Bog):

- Tjekspørgsmål til det moderne gennembrud - <https://bl.systime.dk/?id=194>

Links

Det folkelige gennembrud og Jeppe Aakjær – Dansk litteratur:

<https://www.youtube.com/watch?v=ngxjEWEwD0w> (YouTube-klip fra start til 10:50).

DR: Mick Øgendahl og de store forfattere: Herman Bang

<https://mitcfu.dk/materialeinfo.aspx?idnr=TV0000111907&rnd12=4Skriv>

DR: Øgendahl og de store forfattere: Henrik Pontoppidan

https://www.dr.dk/drtv/episode/oegendahl-og-de-store-forfattere_-henrik-pontoppidan_334161

Omfang	43 lektioner á 45 min.
Særlige fokuspunkter	<p>Eleverne har lært at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt – anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere – analysere og fortolke fiktive tekster og film – perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge – demonstrere kendskab til tendenser i samtidens danske litteratur og medier, herunder samspil med internationale strømninger –demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/gruppe- og pararbejde/individuel arbejde/skriftligt arbejde.

[Retur til forside](#)

Titel 7	På tværs af medier
Indhold	<p>Primærlitteratur:</p> <p>Beyoncé: “If I Were A Boy” (musikvideo, 2008)</p> <p>Bob Dylan: “The Night We Called It A Day” (musikvideo, 2015)</p> <p>Carpark North: “Transparent and Glasslike” (2003)</p> <p>Cassius feat. Pharrell Williams: “Go Up” (2016)</p> <p>Eminem: “Without me” (musikvideo, 2002)</p> <p>Medina: “Kl. 10” (musikvideo, 2011)</p> <p>Madonna: “Vogue” (musikvideo, 1990)</p> <p>Michael Jackson: “Thriller” (musikvideo, 1982)</p> <p>Queen: “A Kind of Magic” (musikvideo, 1986)</p> <p>Toploader: “Dancing in the Moonlight (musikvideo, 1999)</p> <p>Katy Perry: “Roar” (musikvideo, 2013)</p> <p>”Balladen om kolonihaven”, TV2, 2023 (dokumentar) (HOVEDVÆRK)</p> <p>Baggrunds- og teoritekster</p> <p>Editering: grundlæggende principper i filmklip: https://mediefagsydskysten.wordpress.com/tag/matchcut/</p> <p>Filmcentralen: 2. Filmiske virkemidler https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmiske-virkemidler</p> <p>Hansen, Henning B. & Marie R. B. Andersen: <i>De korte medieformater</i> (E-bog), Systime – ”Musikvideoen”, https://dekortemedieformater.systime.dk/?id=152</p> <p>Harboe, Jette M. & Henrik Poulsen: <i>Close-Up</i> (E-bog), Systime: https://closeup.systime.dk/?id=174#c478</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Filmgenrer” <p>Larsen, Ole Schultz: <i>Håndbog til danske - litteratur, sprog og medier</i> (E-Bog), Systime</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filmiske virkemidler https://hbdansk.systime.dk/?id=222 - Kap. 5.8: ”Podcasts” https://hbdansk.systime.dk/?id=290 - Analysevejledninger: 16. ”Medieanalyse af podcastdokumentar” https://hbdansk.systime.dk/?id=293

Musikvideoens genretræk: <https://indidansk.dk/musikvideo-genretraek>

Olsen, Mimi m.fl. (2022): *Danske i tiden* (E-bog), Systime

- Fakta og fiktion, autencitet og fikcionalisering
<https://danskritiden.systime.dk/?id=156>
- Filmiske virkemidler <https://danskritiden.systime.dk/?id=157>

Olsen, Mimi m.fl. (2022): *PODCAST* (E-bog), Systime
<https://podcast.ibog.dansklf.dk/?id=1>

Poulsen, Henrik: *Grundbog til danske* (E-bog), Systime:
<https://grundbogtildansk.systime.dk/?id=397>

- Kap. 4.3.4: ”Fiktionsfilm: Genrer og formater

Langdahl, Berit Riis m.fl.: *Krydsfelt*. Systime (E-bog)

- Kapitel: Medier - <https://krydsfelt.systime.dk/?id=295>

Larsen, Ole Schultz: ”Håndbog til dansk – litteratur, sprog, medier”. Systime ibog 2020:

- Kap. 5.2: Dokumentarfilm og Mockumentary
- Kap. 5.6: Reklamer
- Kap. 5.7: Sociale medier
- Kap. 11: Medieanalyse af dokumentarfilm
- Filmiske virkemidler <https://hbdansk.systime.dk/?id=222>

Laswells kommunikationsmodel, Aida-modellen, Maslows behovspyramide og et forsimpelt Gallupkompas: <https://hbdansk.systime.dk/?id=227>

Mimi Olsen, Jan Aasbjerg Petersen & Cecilie Ruby Tolstrup, 2020: Reklametyper og appelformer i reklamer: <https://danskritiden.systime.dk/?id=182>

Gråzonen mellem privat og offentlig kommunikation (inkl. Goffman: Frontstage & Backstage). Fra ibogen *Kommunikation og it A*. Første udgivelsesår 2012. Anna Fenger-Grøn, Birthe Fog Bern, Caroline Vogelius Wiener, Henriette Lungholt, Kim Pii, Simon Moe, Søren Buus Nowak og Systime A/S.

”Hvad er misinformation, desinformation og malinformation?” af TjekDet, 2022:
<https://www.youtube.com/watch?v=5rNBwhv4XW0>

”Misinformation, desinformation og malinformation?” af TjekDet:
<https://www.tjekdet.dk/misinformation-desinformation-og-fake-news-0>

Jan Aasbjerg Petersen & Johanne Katrine Larsen 2018: ”Manipulerende nyhedsartikler” (om clickbait og deiksis):
<https://digogdigitaldannelsedansk.systime.dk/?id=147#c314>

Links:

Björk: ”Human Behavior” (musikvideo, 1993)
<https://www.youtube.com/watch?v=p0mRIhK9seg>

	<p>Björk: "It's Oh So Quiet" (1995) https://www.youtube.com/watch?v=gLF-Z8TK1k</p> <p>Bob Dylan: "Subterranean Homesick Blues" (1965) https://www.youtube.com/watch?v=MGxjIBEZvx0</p> <p>Grease: "We Go Together" (1978) https://www.youtube.com/watch?v=kx2P1bSFOTo</p> <p>Katy Perry: "I Kissed A Girl" (2008) https://www.youtube.com/watch?v=tAp9BKosZXs</p> <p>Queen: "Bohemian Rhapsody" (musikvideo, 1975) https://www.youtube.com/watch?v=fj9rUzIMcZQ</p> <p>Robbie Williams: "Come Undone" (2002) https://www.youtube.com/watch?v=4D35vfQ7eZg</p> <p>Grafiske match cuts: https://www.youtube.com/watch?v=RKTZmqv5G7s&t=20s</p> <p>Vidensbanken.blogspot (set oktober 2025): https://vidensbanken.blogspot.com/2011/05/film-noir.html</p>
Omfang	22 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt. - anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere. - selvstændigt udføre metodisk og relevant analyse og fortolkning af forskellige tekster. - perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, kommunikative, samfundsmæssige, internationale og erhvervsrelaterede sammenhænge. - reflektere over fagets identitet og metoder. - demonstrere kendskab til danske og internationale strømninger inden for litteratur og medier og samspillet med kultur og samfund. - mediehistorie. - tendenser i samtiden. - billeder, film og øvrige multimodale tekster. <p>medieanalytiske begreber og metoder.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/virtuelle og kreative arbejdsformer/pararbejde/gruppearbejde /individuelt arbejde.

Titel 8	Sen litteraturhistorie: Modernisme og eksistentialisme
Indhold	<u>Teori og baggrund:</u>

	<p>Barbara Kjær-Hansen og Tinne Serup Bertelsen: "Litteraturhistorien på langs og på tværs" System ibog, kap. 7</p> <p>Johannes Fibiger og Gerd Lütken: "Litteraturens veje" System 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Det folkelige gennembrud og Johannes V. Jensen</i> - <i>Heretica og Martin A. Hansen</i> - <i>Det moderne gennembruds afslutning</i> <p><u>Primærlitteratur:</u></p> <p>Johannes V. Jensen: "På Memphis station", 1906</p> <p>Tom Kristensen: "Det blomstrende slagsmaal", 1920</p> <p>Karen Blixen: "Ringene", 1958</p> <p>Martin A. Hansen: "Paradisæblerne", 1953</p> <p>Peter Seeberg: "Hullet", 1962</p> <p>Klaus Rifbjerg: "Værtshus" og "Livet i badeværelse", 1960</p> <p><u>Links:</u></p> <p>Uddrag af tekster: Broby-Johansen: https://www.dr.dk/skole/dansk/uddrag-af-tekster-broby-johansen</p> <p>Om ekspressionisme: https://www.youtube.com/watch?v=2lOmurbBez8&t=2s</p> <p>Peter Seeberg: https://forfatterweb.dk/oversigt/zsee</p> <p>Konfrontationsmodernisme – dansk litteratur: https://www.youtube.com/watch?v=U1o90alSOeM</p>
Omfang	25 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Eleverne har lært at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt - demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion - demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler

	<p>– anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere</p> <p>– analysere og fortolke fiktive tekster</p> <p>– perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, almenmenneskelige, samfundsmæssige, internationale, merkantile og erhvervsrelaterede sammenhænge</p> <p>– demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden</p> <p>– navigere i store tekstmængder samt udvælge og anvende tekster kvalificeret og med dokumentation</p> <p>– demonstrere viden om og reflektere over fagets identitet og metoder.</p> <p>Fagmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analysere og fortolke fiktive tekster • perspektivere tekster ud fra viden om fagets stofområder og viden om kulturelle, æstetiske, historiske, samfundsmæssige sammenhænge. • demonstrere kendskab til centrale litteraturhistoriske perioder og deres forbindelse til nutiden • udtrykke sig hensigtsmæssigt, formelt korrekt, personligt og nuanceret, såvel mundtligt som skriftligt • demonstrere indsigt i retoriske, herunder stilistiske, virkemidler i såvel mundtlige som skriftlige sammenhænge • analysere og fortolke fiktive tekster • mangfoldige litterære genrer billeder, film og øvrige multimodale tekster • danske tekster fra centrale litteraturhistoriske perioder • litteratur-, sprog- og medieanalytiske begreber og metoder • litteraturhistorie. • danske tekster fra centrale litteraturhistoriske perioder • mangfoldige litterære genrer • danske tekster fra de seneste 20 år og fra centrale litteraturhistoriske perioder • litteraturanalytiske begreber og metoder litteraturhistorie.
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning / virtuelle og kreative arbejdsformer/ gruppearbejde / individuelt og pararbejde / skriftligt arbejde.</p>